

Õppekava üldosa

Kinnitatud: Direktori KK nr 1.1-3/20, 23.09.2025

Õppenõukogu arvamus 28.08.2025, pr nr 3

Õpilasesinduse arvamus 23.09.2025, pr nr 2

Orissaare Gümnaasiumi hoolekogu arvamus 27.08.2025, pr nr 67

SISUKORD	2
Orissaare Gümnaasiumi õppekava	4
Üldsätted	4
§1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus	4
Üldosa	6
Alusväärtused	6
§2. Orissaare Gümnaasiumi põhiväärtused on:	6
§3. Orissaare Gümnaasiumi õppekavas oluliseks peetud väärtuste alusdokumendid	6
§4. Põhihariduse alusväärtused	7
§5. Gümnaasiumihariduse alusväärtused	7
Õppe- ja kasvatuseesmärgid	8
§6. Orissaare Gümnaasiumi põhikooli sihiseade	8
§7. Orissaare Gümnaasiumi gümnaasiumiastme sihiseade	8
§8. Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi sihiseade ühisosa	9
§9. Pädevused	10
Õppimise käsitlus ja õppekeskkond	16
§10. Õppimise käsitlus	16
§11. Õppekeskkond	18
Kooliastmetes taotletavad pädevused	20
§12. I kooliastmes taotletavad pädevused	20
§13. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes	21
§14. II kooliastmes taotletavad pädevused	22
§15. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes	23
§16. III kooliastmes taotletavad pädevused	23
§17. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes	24
Õppekorraldus	26
§18. Orissaare Gümnaasiumi põhikooli tunnijaotusplaani õppeainete ja aastati, gümnaasiumiastme õppesuuna kirjeldus ja tunnijaotusplaani, kogu kooli valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeainete ja õpetamine kursuseti	26

§19. Õppekoormuse kujundamise põhimõtted	35
§20. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused	37
§21. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	40
§22. Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused	41
§23. Karjääriteenuste korraldus	43
Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus	44
§24. Hindamine ja klassi lõpetamine, põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamine	44
1. ÜLDSÄTTED	44
1.1. Reguleerimisala	44
1.2. Hindamine	44
1.3. Hindamiselused	45
1.4. Hindamise eesmärk	45
1.5. Hindamisest teavitamine	45
2. TEADMISTE JA OSKUSTE HINDAMINE	46
2.1. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus	46
2.2. Hinded viiepallisüsteemis	48
2.3. Kujundav hindamine	49
2.4. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted	50
2.5. Kokkuvõttev hindamine 1.–3. kooliastmel	50
2.6. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumiastmel	52
3. PÕHIKOOI JA GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE TINGIMUSED	53
3.1. Põhikooli lõpetamine	53
3.2. Gümnaasiumi lõpetamine	54
Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted	56
§25. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted	56
Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord	57

Orissaare Gümnaasiumi õppekava

1. peatükk

Üldsätted

§1. Kooli õppekava koostamise alused ja ülesehitus

(1) Orissaare Gümnaasiumi õppekava on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmisel. Orissaare Gümnaasiumi õppekava on koostatud põhikooli (RT I, 15.04.2022, 1) ja gümnaasiumi (RT I, 26.04.2021, 2) riiklike õppekavade alusel, mille Vabariigi Valitsus kinnitas 23.02.2023 aastal.

(2) Orissaare Gümnaasiumi õppekava terviktekst on kättesaadav Orissaare Gümnaasiumi kodulehel www.oris.edu.ee ja õpetajate toas paberkandjal.

(3) Orissaare Gümnaasiumi õppekavas on üldosa ja ainevaldkondade kavad.

(4) Orissaare Gümnaasiumi õppekava üldosas esitatakse järgmised peatükid jagude kaupa:

- 1) üldsätted;
 - 2) üldosa (väärtused ja eripära);
 - 3) õppe- ja kasvatuseesmärgid;
 - 4) õppimise käsitlus ja õppekeskkond (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg);
 - 5) kooliastmetes taotletavad pädevused;
 - 6) õppekorraldus
- põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti kooliastme põhiselt, gümnaasiumiastme tunnijaotusplaan ja kutsesuuna kirjeldus, kogu kooli valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte õpetamine õppeaineti ja kursuseti;

- läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused;
- õppekoormuse kujundamise põhimõtted;
- õpilaste ja vanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
- hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted;
- karjääriteenuste korraldus;
- 7) hindamine, klassi ja põhikooli ning gümnaasiumi lõpetamine;
- 8) õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted;
- 9) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

(5) Ainevaldkonniti on koondatud ainevaldkondade kavad ja läbivate teemade kirjeldused, mis esitatakse klassiti järgmiselt:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstained;
- 7) tehnoloogia (põhikoolis);
- 8) kehaline kasvatus;
- 9) valikõppeained.

(6) Kooliastmed jagunevad Orissaare Gümnaasiumis järgmiselt:

- I kooliaste – 1. - 3. klass;
- II kooliaste – 4. - 6. klass;
- III kooliaste – 7. - 9. klass.
- IV kooliaste – 10. - 12. klass.

2. peatükk

1. jagu

Üldosa

Alusväärtused

§2. Orissaare Gümnaasiumi põhiväärtused on:

1. HOOLIME

Iga koolipere liige austab ennast, oma tööd ja kaaslasi, hoolib endast ja teistest enda ümber.

2. TEEME

Valmisolek töötada ja õppida töötama erinevates meeskondades ühise eesmärgi nimel, avatus teistsuguse ja uue suhtes. Koostöös peitub rõõm ja tulemus. Kaasame kõiki osapooli ühistevustesse ning lõimingutesse.

3. LOOME

Areng läbi traditsioonide ja uuenduslike lahenduste, ettevõtlikkuse toetamine.

4. HOIAME

Ennetustegevuse kaudu muudame kooli turvalisemaks. Arendame oskusi läbi praktiliste tegevuste, osaledes projektides ning aruteludes. Märkame ja reageerime.

§3. Orissaare Gümnaasiumi õppekavas oluliseks peetud väärtuste alusdokumendid

Kooli õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad „Eesti Vabariigi põhiseaduses”, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

§4. Põhihariduse alusväärtused

- 1) Põhihariduses toetatakse alates 1. klassist võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Põhikool loob tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- 2) Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.
- 3) Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb Eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühisväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

§5. Gümnaasiumihariduse alusväärtused

- 1) Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Gümnaasium loob igale õpilasele võimalused tema võimete maksimaalseks arenguks õpilase eelistusi arvestades, loovaks eneseteostuseks, teaduspõhise maailmapildi kinnistumiseks ning emotsionaalse, sotsiaalse ja kõlbelise küpsuse saavutamiseks.
- 2) Gümnaasium jätkab põhikoolis toimunud väärtuskasvatust, kujundades eelkõige väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks. Tähtsustatakse väärtusi, mis aitavad kaasa ühiskonna inimvara ning riigi majanduse arengule.
- 3) Gümnaasiumiharidus on jätkuks põhiharidusele uue põlvkonna sotsialiseerumisel, mis rajaneb Eesti kultuuri traditsioonidel, Euroopa ühisväärtustel ning maailma kultuuri ja teaduse saavutustel. Gümnaasiumihariduse omandanud vaimselt, sotsiaalselt, emotsionaalselt, kõlbeliselt ja füüsiliselt küpsed inimesed tagavad Eesti ühiskonna sotsiaalse, kultuurilise, majandusliku ja ökoloogilise arengu jätkusuutlikkuse.

3. peatükk

2. jagu

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

§6. Orissaare Gümnaasiumi põhikooli sihiseade

- 1) Põhikoolil on nii hariv kui kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevate rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- 2) Põhikoolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- 3) Põhikooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- 4) Põhikool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Põhikoolis luuakse alus enese määramisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- 5) Põhikool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.

§7. Orissaare Gümnaasiumi gümnaasiumiastme sihiseade

- 1) Gümnaasiumil on nii hariv kui kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimimiseks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutada osakava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina

isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.

2) Gümnaasiumis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus, et õpilased leiaksid endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda oma edasine haridustee. Gümnaasiumi ülesanne on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või kutseõppeasutuses.

3) Nende ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:

- a) õpilase iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
- b) adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
- c) iseseisva õppimise ja koostöö oskuste arendamisele;
- d) edasise hariduse võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
- e) kodaniku oskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.

§8. Nii põhikooli kui ka gümnaasiumi sihiseade ühisosa

1) Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste -oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.

2) Kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse nii põhikooli kui gümnaasiumi õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

Orissaare Gümnaasium on Väikese väina ääres asuv maagümnaasium, kus:

- 1) on ühise eesmärgi nimel töötav kollektiiv;
- 2) iga õpilane saab omandada võimetekohase põhi- ja keskhariduse;
- 3) osaletakse erinevates projektides, soodustatakse loovuse ja ettevõtlikkuse arendamist;
- 4) toetatakse iga õppijat lähtudes õpilase individuaalsest võimekusest;
- 5) võimaldatakse koostöös Orissaare Noortelinnakuga (Orissaare Noortekeskus, Orissaare Spordikool, Orissaare Muusikakool, Orissaare Raamatukogu ja Orissaare Kultuurimaja) igale noorele võimatekohane huvitegevus, tagades traditsioonide jätkumise nii tavapärasel kui uuenduslikul viisil;

6) lisaks akadeemilisele ettevalmistusele on gümnaasiumi õpilastel võimalus saada sisekaitsealset kutseõpet suunapõhise õppena.

§9. Pädevused

1) Pädevus on teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult, paindlikult ja tulemuslikult toimida ning on oluline inimeseks ja kodanikuks kujunemisel. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks, mida taotletakse erinevates kooliastmetes.

2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

3) Põhikooli õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

a) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt, hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust, teadvustada oma väärtushinnanguid;

b) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada, toimida aktiivse, teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;

c) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;

d) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning

sedat plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varemõpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise vajadusi;

e) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust, ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

f) **matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;

g) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske, rakendada finantskirjaoskust;

h) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnast nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

4) Gümnaasiumi õpilastes kujundatavad üldpädevused on:

a) **kultuuri- ja väärtuspädevus** – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalinormide ja eetika seisukohast; tajuda, analüüsida ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada kunsti ja loomingut ning kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid ja arvestada nendega otsuste langetamisel; olla salliv ja koostööaldis ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;

b) **sotsiaalne ja kodanikupädevus** – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut ja Eesti riiklikku iseseisvust; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja põlvkondlikke väärtusi; austada erinevate keskkondade, sh suhtluskeskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, inimõigusi, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel; suutlikkus mõista globaalprobleeme, võtta kaasvastutus nende lahendamise eest; väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis;

c) **enesemääratluspädevus** – suutlikkus mõista ja hinnata adekvaatselt oma nõrku ja tugevaid külgi, arvestada oma võimeid ja võimalusi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvaid probleeme; käituda inimsuhetes sõltumatult; hankida teavet edasiõppimise ja tööleilmise võimaluste kohta, kavandada oma karjääri;

d) **õpipädevus** – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; leida sobivad teabeallikad ja juhendajad ning kasutada õppimisel nende abi; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada erinevaid õpistrateegiaid ja õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasiõppimise võimalusi;

e) **suhtluspädevus** – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada emakeeles ja iseseisva keelekasutaja tasemel vähemalt kahes võõrkeeles, arvestades olukordi ja mõistes

suhtlus partnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; koostada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust, kasutada korrektset ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

f) **matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – suutlikkus kasutada matemaatikale ja loodusteadustele omast keelt, sümboleid, meetodeid ja mudeleid, lahendades erinevaid ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsust ning mõju igapäevaelule, loodusele ja ühiskonnale; mõista teaduse ja tehnoloogiaga seotud piiranguid ja riske; teha tõenduspõhiseid otsuseid erinevates eluvaldkondades; kasutada uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt;

g) **ettevõtlikkuspädevus** – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärgid, koostada lühi- ja pikaajalisi plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske; mõelda kriitiliselt ja loovalt, arendada ja hinnata oma ja teiste ideid, rakendada finantskirjaoskust;

h) **digipädevus** – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemi lahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

5) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Valdkonnapädevuste kujunemist toetavad ning kooliastme lõpuks taotletavate

teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamist toetavad ainekavades esitatud õpitulemused, lõiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus. Valdkonnapädevuste kirjeldused on esitatud ainevaldkondade kavades.

6) Kooliastmetes taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ja valdkonnapädevuste ning õpitulemuste omandatuse kaudu, mille kohta antakse õpilasele kirjeldavat tagasisidet.

7) Ainekavades esitatakse osaoskuste kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad nii kooliastmete õppe- ja kasvatuseesmärkide saavutamist kui ka valdkonnapädevuste kujunemist. Osaoskuste seosed üldpädevustega tuuakse välja iga ainekava klassi või kursuse lõpus. Väärtushoiakuid väljendavaid üldpädevusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele sõnalist tagasisidet.

Üldpädevused , mida arendatakse OG õpilastes kooli ühistegevuste kaudu	Igal kooliaastal toimuvad traditsioonilised ühistegevused , mis toetavad kujundatavat üldpädevust.
Kultuuri- ja väärtuspädevus	Kooliaasta alguse ja lõpuaktused, kooli sünnipäev, õpetajatepäev, ainenädalad, Eesti Vabariigi sünnipäeva aktus, emakeelepäev, algklasside näitemängupäev, õpitoad õpilastele ja lapsevanematele, söbrapäev, õpilastööde näitus(ed), projektõppepäevad, Euroopa päev ja võõrkeeltenädal, jõulu- ja kevadkontserdid.
Sotsiaalne- ja kodanikupädevus	Klassiga erinevate asutuste külastamised, töövarjupäev, jõululaat, 10. klassi tutvumisnädal, õpetajatepäev, ainenädalad, Euroopa päev ja võõrkeeltenädal, projektõppepäevad.

Enesemääratluspädevus	Ainenädalad, spordipäevad, päkapikuvõistlused, klassidevahelised pallimänguturniirid, jõulu- ja kevadkontserdid (sh huviringide töö ja tulemused), 10. klasside koolikatsed, playback ehk jäljendusvaadend, ettevõtlikkusele suunatud projektipäevad.
Õpipädevus	Tegevuspäevad (õpitoad), karjäärpäev, öökoolid, projektõppepäevad, õpetajapäev, aineolümpiaadideks valmistumine, õppereisid, suunapõhised praktikapäevad gümnaasiumiastme klassidele, Koolivikker, ainevõistlused jne
Suhtluspädevus	Eesti Vabariigi sünnipäeva aktus, sõbrapäev, näitemängupäev, õpetajapäev, emakeelenädal, karjäärpäev, töövarjupäev, ettelugemispäev
Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Õue- ja muuseumiõpe, loodusainete päev, jõululaat, osalemised aineolümpiaadidel, ainevõistlustel, valikainekursutel osalemise võimaldamine koostöös Tartu Ülikooli Teaduskooliga, TalTechi projektpäevadega ja Edumus projektiga.
Ettevõtlikkuspädevus	10. klasside koolikatsed, jõululaat, õpetajapäev, jõulupidude läbiviimine, viimase koolikella aktuste ja lõpupidude korraldamine, ettevõtlikkusele suunatud projektipäevad - õpilasprojektide läbiviimine, osalemine rahvusvahelistes projektides, töövarjupäev.
Digipädevus	töövarjupäev ja ettevõtete külastamine, loodusainete päev, aktuste läbiviimine, uurimis- ja praktiliste tööde teostamine ja kaitsmine, ainealased projektõppepäevad, esitlused, kooliraadio.

4. peatükk

3. jagu

Õppimise käsitlus ja õppekeskkond

§10. Õppimise käsitlus

1) Orissaare Gümnaasiumi õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õppekeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õppekeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasti ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Gümnaasiumiastmes lisanduvad sihipärane tegevus, tajutava informatsiooni mõtestamine, toetudes olemasolevatele teadmisstruktuuridele. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus. Gümnaasiumis on kesksel kohal õpilaste aktiivne teadmiste konstrueerimise protsess, sealjuures soodustatakse iseseisvat õppimist ja toetatakse õpilastele võimalusi andes, erinevaid töömeetodeid katsetades leida neile sobivaim õpistiil.

2) Orissaare Gümnaasiumi õppekavas mõistetakse õpetamist kui õppekeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

3) Orissaare Gümnaasiumi õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärast soovi enda identiteedis selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

4) Õpet kavandades ja ellu viies:

- a.** arvestatakse õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, tervises seisundit, huvi ja kogemusi;
- b.** arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- c.** võimaldatakse õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
- d.** kasutatakse teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- e.** luuakse võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane, õpilane-lapsevanem);
- f.** kasutatakse nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- g.** kasutatakse asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- h.** kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

5) Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandatakse kooli õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus, lõimitud tegevused on kirjas kooli üldtööplaanis ja täpsutatud iga-aastases tegevuskavas.

6) Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisestest projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, aineülestest õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldab kool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Lõiminguga on arvestatud ainevaldkonnakavade sissejuhatavas osas ning kooli üldtööplaanis on kirjeõeldatud iga õppeaastapõhiselt lõimingu rõhuasetus.

§11. Õppekeskkond

1) Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

2) Orissaare Gümnaasium korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase eakohastele jõuvarudele.

3) Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

a. osaleb kogu koolipere;

b. luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtadega arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatuses seotud osaliste vahel;

c. koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdselt, austades nende eneseväärikust ning isikupära;

d. jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;

e. märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu;

f. hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;

g. välditakse ja ennetatakse tegevustega õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;

h. ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;

i. luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;

j. luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;

k. luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;

l. korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

m. korraldatakse koolielu, lähtudes rahvusliku, rassilise, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest ning soolise võrdõiguslikkuse eesmärkidest.

4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgib Orissaare Gümnaasium, et:

a. kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;

b. õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooli raamatukogu;

c. kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;

d. ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;

e. kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;

f. on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

5) Õpet korraldatakse ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes, teatrites ja kinodes, koostööpartnerite õppelaagrites) ning virtuaalses õppekeskkonnas. Väljaspool kooliruumi toimuva õppe korraldamisel arvestatakse õppeaineüleseid väärtusi ning üldpädevusi ja kavandatakse töö ajalisel nii, et õppetöö kogu ajaressurss ei ületaks lubatud piire ning oleks tagatud õpilaste vaimne ja füüsiline turvalisus ning tervise kaitse.

5. peatükk

4. jagu

Kooliastmetes taotletavad pädevused

I kooliaste (1. - 3. klass)

§12. I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toime tulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;

- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda, ning on valmis seda tegema.

§13. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses klassis ja jätkuvalt kogu kooliastmes keskendutakse:

- a. kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- b. positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisse;
- c. õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- d. eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- e. põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- f. õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

3) Orissaare Gümnaasiumi õppetöö korraldamise alus esimeses kooliastmes on üld- ja aineõpetusliku tööviisi kombineerimine, eesmärgiga toetada õppijakeskset arengut väljundipõhisest õppest lähtuvalt.

5. jagu

II kooliaste (4. -6. klass)

§14. II kooliastmes taotletavad pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet ja seda korrektselt viidata, tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;

- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest, oskab turvaliselt liigelda;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§15. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitähtsuseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmiste ja tegevusvaldkondade vastu.

Teises kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevuse võimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

6. jagu

III kooliaste (7. -9. klass)

§16. III kooliastmes taotletavad pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlblus põhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;

- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimise võimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi, turvalist liiklemist ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§17. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes

keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpi strateegiate teadvustatud kasutamisele ning enese kontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute planeerimisel ja kutsevalikute tegemisel.

6. peatükk

7. jagu

Õppekorraldus

§18. Orissaare Gümnaasiumi põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati, gümnaasiumiastme õppesuuna kirjeldus ja tunnijaotusplaan, kogu kooli valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeaineti ja õpetamine kursuseti

(1) Põhikooli tunnijaotusplaan õppeaineti ja aastati

1) Põhikool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt I, II ja III kooliastmele lubatud nädala õppetundide mahule:

	1.	2.	3.	I ka	4.	5.	6.	II ka	7.	8.	9.	III ka
1) eesti keel	6	7	6	19	6	3	3	12	2	2	2	6
2) kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
4) A-võõrkeel			3	3	4	3	3	10	3	3	3	9
5) B-võõrkeel							3	3	3	3	3	9
6) matemaatika	4	4	4	12	5	5	5	15	5	4	5	14
7) loodusõpetus	1	1	1	5	2	2	3	7	2			2
8) geograafia									2	2	2	6
9) bioloogia									1	2	2	5
10) keemia										2	2	4
11) füüsika										2	2	4
12) ajalugu						2	2	4	2	2	2	6

13) inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
14) ühiskonna-õpetus							1	1			2	2
15) muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
16) kunst	2	1	2/1	4,5	1	1	1	3	1	1	1	3
17) tööõpetus, käsitöö ja kodundus; tehnoloogia-õpetus	1	2	1/2	4,5	1	2	2	5	2	2	1	5
18) kehaline kasvatus (sh kehaline liikumine kui keh.kasv. õppekava osa 1.-5.kl)	3	3	3	9	3	3	2	8	2	2	2	6
19) majandusõpe	1	1	1	3	1	1	1	3				
20) arvutiõpetus		1	1	1		1		1	1			1
21) karjääriõpetus										1		1
Maksimaalne nädala-koormus	20	23	25		25	27	30		30	32	32	

Lubatud tunniressurss, mida tohib kool rakendada lisaks riiklikule õppekava kohustuslikele normtundidele, on jaotatud õppeainete vahel, et toetada üldpädevuste kujunemist (nt. majandusõpetus, arvutiõpetus, karjääriõpetus jne). Osaliselt on kasutatud lubatud tunniressurssi

ka põhiainetes (kogu põhikooli ulatuses), et toetada õpilaste aineteadmiste põhjalikumat omandamist.

Lisaks pakub põhikool õpilastele võimalust osaleda vabatahtlikult järgmistes valikkursustes:

- nuputa;
- koorilaul.

2) Kooli õppekeel on eesti keel, mistõttu õpitakse eesti keelt kui emakeelt ainekava „Eesti keel ja kirjandus“ järgi, välja arvatud juhul, kui põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane. Sellisel juhul kohaldab kool vanema nõusolekul riikliku ainekava „Eesti keel teise keelena“ järgi õpet.

3) A-võõrkeelena õpitakse Orissaare gümnaasiumis inglise keelt alates 3. klassist ja B-võõrkeelena vene või saksa keelt alates 6. klassist, arvestades õpilaste soove. Õpilane langetab 5. klassi III trimestri lõpuks koos vanematega valikueelistuse, kinnitades seda vanema allkirjaga.

(1) **Gümnaasiumiastme tunnijaotusplaan ja võimalike õppesuundade kirjeldused**

- 1) Õpilase *minimaalne* nõutud õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust (1 kursus on 35 õppetundi).
- 2) Õpilase õppekoormusesse kuuluvad Orissaare Gümnaasiumis 75 kohustuslikku riikliku õppekava järgi õpetatavat kursust, 13 Orissaare Gümnaasiumi õppekavas olevat kohustuslikku kursust ja ülejäänud kursuste osas saab õpilane ise teha valiku vabaaine kursustest lähtuvalt.
- 3) Gümnaasium võimaldab õpilastele riiklikke kohustuslikke kursusi järgmises mahus:

Tunnijaotus lähtuvalt riiklikest kohustuslikest kursustest ja (+) lisatud koolipoolsed kohustuslikud põhiainekursused:

	Õppeaine	10.klass	11.klass	12.klass	Maht
1	eesti keel	2	2	2	6
2	kirjandus	1 (+1)	2	2	6
3	B2 keeleoskustasemel võõrkeel (A-keel) - inglise keel	1	2	2	5
4	B1 keeleoskustasemel võõrkeel (B-keel)- vene/saksa keel	1	2	2	5
5	matemaatika (lai)	5(3+2)	5(3+2)	4 (2+2)	14
6	bioloogia		2	2	4
7	geograafia (loodusgeograafia)			2	2
8	geograafia (inimgeograafia)		1(+1)		2
9	keemia	1 (+1)	2		4
10	füüsika	2	2	1	5
11	ajalugu	3	3		6
12	ühiskonnaõpetus			2	2

1 3	inimeseõpetus ehk perekonnaõpetus			1	1
1 4	muusika	1	1	1	3
1 4	kunst	1	1		2
1 5	kehaline kasvatus	2	2	1 (+1)	6
1 6	riigikaitse	1			1
1 7	UPT (uurimus- või praktiline töö)	1			1
	Kokku				75

- 4) Gümnaasium võimaldab täiendavalt õpilastele valikkursusi, millest osad on kohustuslikud lähtuvalt kooli valikutest (iga kursus 35 õppetundi), valdkonniti järgmises mahus:
- 1) keel ja kirjandus – 3 kursust (“Kirjandus ja müüt”, “Kirjandus ja film”, “Kõne ja väitlus”);
 - 2) võõrkeeled – 18 kursust (A-võõrkeelt 5 kursust, B –võõrkeelt 2 kursust, C –võõrkeelt (soome keel -A2 tase) 6 kursust , va soome keel B-keelena, mille puhul toimub õpe gümnaasiumi riikliku õppekava nõudmisi arvestades IÕK-alusel, et jõuda B1 tasemele.
 - 3) matemaatika – õpitakse laia matemaatika kursuse alusel. Täiendavalt pakutakse valikkursust “matemaatika põhivara põhikoolist”.
 - 4) loodusained – 6 kursust (Eesti elukooslused ja elustik, rakendusbioloogia, joonestamine, huvitav keemia, füüsika ülesannete praktikum, arvutigraafika, raalprojekteerimise alused);
 - 5) sotsiaalsained – 10 kursust (suhtluspsühholoogia, sisekaitse, riigikaitse välilaager, kujutav kunst, usundiõpetus);

- 6) kehaline kasvatus – 2 kursust (jooga, korvpall);
- 7) majandus- ja ettevõtlusõpe – 2 kursust;
- 8) informaatika – 1 kursus;
- 9) uurimis- ja praktilise töö alused – 1 kursus;.

Õpilase 10. klassi astumisel on soovituslik avaldusel teha valik, kas sisekaitse suunaõppe või üldkeskhariduse vahel.

Orissaare Gümnaasium pakub **kutseõppesuunda** koostöös Sisekaitseakadeemiaga. Kutseõppesuuna valimisel on õpilasel kohustus läbida kõik kursused ja praktikad läbi õppeperioodi, et saavutada kutsesuuna nõudmised. Vastav tunnistus omistatakse kohustuslike ainete positiivse soorituse korral.

Üldkeskhariduse omandamiseks on õpilasel kohustus läbida 96 kursust, valides vabaainete hulgast oma õpiteed toetavad kursused.

Valikkursuse avanemine eeldab vähemalt viie õpilase soovi antud suuna põhiselt õppida.

Orissaare gümnaasiumiastme tunnijaotusplaan

õppeaine	riikliku õppekava kohustuslikud õppeained			koolipoolsed kohustuslikud kursused			õpilasele vabalt valitavad kursused		
	10. kl	11. kl	12. kl	10. kl	11. kl	12. kl	10. kl	11. kl	12. kl
eesti keel	2	2	2						
kirjandus	2	2	1			1	1	1	1
A inglise keel	1	2	2	2		1			
inglise keele grammatika					1				
B saksa keel	2	2	1	1	1		1		
B vene keel	2	2	1	1	1		1		

matemaatika	5	5	4				1		
geograafia		2	2						
bioloogia		2	2						
keemia	2	2							
füüsika	2	2	1						
ajalugu	3	3							
inimeseõpetus			1						
ühiskonnaõpetus			2						
muusika	1	1	1						
kunst	1	1							
kehaline kasvatus	2	2	1			1			
uurimistöö alused						1			
uurimis- või praktiline töö	1								
informaatika				1					
joonestamine				1					
karjääriõpetus						1			
majandusõpetus					1	1			
programmeerimine									1
C soome keel							2	2	2
etikett							1		
Eesti elukooslused ja elustik							1		
rakendusbioloogia									1
Sisekaitse (pääste, politsei ja piirivalve kursused)							3	3	1
huvitav keemia							1		1
füüsika ülesannete praktikum							1		

riigikaitse (üle aasta)	1						1		
loovus ja taaskasutus							1		
rahvatants pärimuskultuuri osana							1		
jooga – keha ja meele treening							1		
suhtluspsühholoogia (üle aasta)							1		
raalprojekteerimine									1
käsikellamäng							2		
korvpall							2		
arvutigraafika									1
koorilaul									6
floristika ja aiandus									1
kujutav kunst									1
usundiõpetus									1
matemaatika põhivara							1		
Merendus (õppekava koostöös TalTechiga)	2	3	2						
Mina ise ja minu suhete mustrid							1		

5) Orissaare Gümnaasiumi valikkursuste valimise põhimõtted ja võõrkeelte valimise põhimõtted:

Valikkursuste ja võõrkeelte õppimisel tuleb teada järgmist:

- põhikooli õpilane alustab A-võõrkeele (Orissaare Gümnaasiumis inglise keel) õpinguid I kooliastme lõpus, st. 3. klassist ja jätkab seda ka gümnaasiumis.
- põhikooli õpilane alustab B- võõrkeele õpinguid II kooliastmes, 6. klassis. Valiku, kas õpilane soovib õppida vene või saksa keelt, langetab õpilane 5. klassi viimasel trimestril.
- Õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, ei pea õppima B-võõrkeelt lapsevanema taotluse alusel, aga õpilasele pakutakse B-võõrkeele õppima asumisel võimalust valida kahe või enama võõrkeele vahel.
- põhikooli õpilane võib valikkursuses, mis ei ole määratud tunnijaotusplaanis, osaleda omal soovil. See ei ole kohustuslik, kuid valiku langetamise järel muutub kursus käimasoleva õppeaasta raames kohustuslikuks. Valikkursusi võib õpilane valida ka väljapool kooli pakutavate kursuste hulgast. Õpilase ja tema esindaja avalduse alusel arvestatakse valikkursusi õppetöö osana.
- gümnaasiumi õpilane valib kursusi lähtuvalt huvidest ja võimalustest, kuid seejuures järgib põhimõtet, et gümnaasiumi lõpetamiseks on vajalik läbida minimaalselt 96 kursust. Valitud kursusele registreerumisel tuleb see kursus läbida täies mahus. Mitteläbimisel hinnatakse juba alustatud, kuid mitte lõpetatud kursust hindegas "2".
- Juhul kui õpilane ei läbi valikkursuse kõiki ettenähtud kursusi ehk ei läbi täies mahus ja on omandanud rohkem valikkursusi kui õppekava ette näeb, võib ta osaliselt läbitud kursuste kandmisest lõputunnistusele avalduse alusel loobuda;
- gümnaasiumi õpilane õpib A võõrkeelena Orissaare Gümnaasiumis inglise keelt B2 tasemel. B- võõrkeeleõpingud jätkuvad vastavalt põhikoolis valitud keelele B1 tasemel. C-võõrkeelena võib gümnaasiumi õpilane valida valikkursusena soome või saksa keele, mida õpitakse A2 tasemel.
- valikkursused avatakse siis, kui soovijaid on vähemalt 5;
- õpilane kinnitab oma valikud valikkursuste osas septembri esimesel nädalal.

8. jagu

§19. Õppekoormuse kujundamise põhimõtted

(1) Õppe ja kasvatuse põhivorm on õppetund. Eriolukorra ajal, mis on kehtestatud kooli pidaja või HTMi poolt käskkirjaga, viiakse õppe- ja kasvatustööd läbi e-õppena.

(2) Põhikooli õpilase suurim lubatud nädala õppekoormus õppetundides on:

1. klassis 20 tundi;

2. klassis 23 tundi;

3. ja 4. klassis 25 tundi;

5. klassis 28 tundi;

6. ja 7. klassis 30 tundi;

8. ja 9. klassis 32 tundi.

(3) Õpilase väikseim lubatud õppekoormus gümnaasiumis on 96 kursust. Kõigile õpilastele ühtne kohustuslik õppekoormus Orissaare gümnaasiumis on 88 kursust. Kursus vastab ühe õppeaine raames toimuvale 35 õppetunnile. Vajaliku miinimumi (96 kursust) täitmiseks on õpilastel võimalus valida kooli poolt pakutavate valikkursuste või ka muude õppeasutuste poolt pakutavate akrediteeritud õppekavaga kursuste hulgast 8 kursust.

(4) Õpet kavandades ja ellu viies arvestatakse, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.

(5) Õpetaja planeerib oma tööd koostöös teiste õpetajatega. Trimestri või kursuse jooksul läbitavad peamised teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse põhikooli õpilastele teatavaks õppetöö algul ning gümnaasiumiõpilastele kursuse algul nii suuliselt kui ka e-kooli kaudu kirjalikult.

- (6) Kooli päevakava kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas ja huviringides korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava kehtestab direktor.
- (7) Õppeaasta koosneb trimestritest ning haridus- ja teadusministri poolt määratud koolivaheaegadest.
- (8) Põhikoolis, 1. – 9. klassis, toimub aineõpe ja gümnaasiumis kursusepõhine õpe.
- (9) Põhikooli üleminekuklassid lõpetavad klassikursuse aasta kokkuvõtvate hinnete alusel, 8. klass sooritab lisaks kooli lõpetamise tingimusena iseseisva loovtöö (kuid õpilane võib selle sooritada vajadusel ka varem või hiljem, aga hiljemalt III kooliastme lõpuks).
- (10) Gümnaasiumiastme sisekaitse suuna õpilastel toimub kevadel korralise õppetöö osana õppepraktika, mille eesmärgiks on õpitu teoreetilise osa rakendamine. Iga 35-tunnise õppepraktika läbimine annab ühe lisakursuse, kursuse hinne on arvestuslik (A). Iga õppeaasta kursuste kokkuvõttena toimub kirjalik arvestustöö. Gümnaasiumi lõpus moodustub arvestustööde keskmisena koolieksami hinne.
- (11) Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja direktori või direktori volitatud pedagoogi kokkuleppel võib Orissaare Gümnaasium arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratletud õpitulemusi ja on tõendatud kursuse lõpetamise tunnistusega.
- (12) Projekt-, õues- ja muuseumi- või teatriõpe ning ekskursioonid ja muud õppekäigud planeeritakse kooliaasta alguseks kooli üldtööplaanis ja tegevuskavas ning klassijuhatajate tööplaanides ning võimaluse korral väljaspool tundide aega või õppeperioodi viimasele nädalale.

9. jagu

§20. Õppekava läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

(1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas tähtsustatud valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

(2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;

2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aine õppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte.

Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;

4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;

5) korraldades võimaluse korral koostöös koolipidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides (Orissaare Noortelinnakus).

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on:

1) elukestev õpe ja karjääri kujundamine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;

2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning

väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimeste arengu küsimustele;

3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonna liikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;

4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;

5) teabekeskond ja meediakasutus – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda, suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, tunnustab autorlust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärgi ja ühiskonnas omaks võetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas keskkonnas;

6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;

8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Orissaare Gümnaasiumi õppekava läbivaid teemasid toetavad ülekooolilised tegevused:

jrk	Läbivad teemad	ülekooolilised traditsioonilised tegevused, mis toetavad läbivate teemade käsitlemist

1.	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine	Ettevõtete külastamine, töövarjupäev; kooli sünnipäev; külalisesinejad ainetundides.
2.	Keskkond ja jätkusuutlik areng	Loodusainetepäev sügisel ja kevadel; osalemine projektides, nutikasvuhooone produktide laialdane kasutus, rohetehnoloogiate propageerimine, praktiline tegevus kooli õppeaias.
3.	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Jõululaat, õpilasprojektide kirjutamine ja elluviimine; "Röömu festival", Noortelinnaku jõulupidu ja tunnustusüritus.
4.	Kultuuriline identiteet	Emakeelepäev, näitemängupäev, koolikontserdid, Euroopa päeva tähistamine.
5.	Teabekeskond ja meediakasutus	Ainenädalad, kooli sotsiaalmeedia, kooliraadio.
6.	Tehnoloogia ja innovatsioon	Õppe-ekskursioonid, osalemine projektides, uurimistöode koostamine.
7.	Tervis ja ohutus	Spordipäevad, projektõppepäevad, infopäevad õpilastele ja lapsevanematele, liiklusohutuse alased koolitused, jalgratturikoolitus.
8.	Väärtus ja kõlblus	Kooli sünnipäev, algklasside näitemängupäev, vilistlaste

		kokkutulekud; Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamine.
--	--	--

(4) III kooliastmes korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö või muu taoline. Loovtöö temaatika valib kool (kooliaasta üldtööplaanis määratletud), täpsema teema valiku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö korraldust kirjeldatakse “loovtööde korraldamise ja läbiviimise korras”, mis on kooli õppekava osa ja vormistatakse loovtöö päevikuna. Loovtöö sooritatakse III kooliastme jooksul, soovituslikult põhikooli 8. klassi kevadel (õppetööd toetab informaatikaõpe 8. klassis) ja hinnatakse kokkuvõtvalt arvestuslikult (A), kui töö vastab vormistusnõuetele ning on läbinud suulise kaitsmise komisjoni ees. Lõputöö teema märgitakse põhikooli lõputunnistusele. Töö vormistusjuhend leitav aadressil <https://www.oris.edu.ee/et/opilastoode-vormistamine>.

(5) Gümnaasiumiastmes sooritab õpilane õpilasuurimuse või praktilise töö enda poolt valitud teemast lähtuvalt. Õpilasuurimus või praktiline töö sooritatakse gümnaasiumiastme jooksul õppeaasta algul esitatud avalduse alusel, kuid hiljemalt 12. klassi lõpuks (õppetööd toetab uurimis- ja praktilistööde teoreetiline kursus), ja hinnatakse vastavalt uurimistöö hindamisjuhendis kehtestatud reeglitele kaitsmiskomisjoni poolt pärast suulist kaitsmist. Tulemus kantakse gümnaasiumi lõputunnistusele nii töö teema kui numbrilise hindena. Täpsem tööjuhend leitav aadressil <https://www.oris.edu.ee/et/opilastoode-vormistamine>.

§21. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

(1) Klassi- või aine õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitatakse põhikoolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldada diferentseeritud õpet. Põhikool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

- (2) Põhikool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.
- (3) Põhikool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.
- (4) Põhikool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeperioodi algul õppetunnis ja antakse kirjalikult teada e-kooli kaudu.
- (5) Gümnaasiumiosas tagab kool õpilasele võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid.
- (6) Gümnaasiumis korraldab kool õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab karjääriteenuste (karjääriõpetus, -info või-nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.
- (7) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem.

§22. Õpilase individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused

- (1) Kui Orissaare Gümnaasiumis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, korraldab kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel.
- (2) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.
- (3) Õpilase üldpädevuse arendamiseks rakendatakse Orissaare Gümnaasiumis vajadusel tugisüsteeme, mis on kirjeldatud eraldi koolikorralduslikus dokumendis.
- (4) Õpilase puhul, kellele eriarsti otsusega on soovitatud õppimist *liikumispuudega õpilaste* klassis, võib individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis olla 10 õppeaastat.

(5) Õpilase puhul, kellele eriarsti otsusega on soovitatud õppimist *kõnepuudega õpilaste* klassis, võib individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 10 õppeaastat, suurendada keele ja kirjanduse valdkonna õppemahtu ning loobuda B-keeles õppes:

(6) Õpilase puhul, kellele eriarsti otsusega on soovitatud õppimist *nägemispuudega õpilaste* klassis, võib individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 10 õppeaastat ning suurendada tehnoloogiavaldkonna õppemahtu.

(6) Nõustamiskomisjoni soovitusel võib erivajadusega õpilaste puhul rakendada kooliastme põhise õpet klassinumbrit määramata.

(7) Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks arvestada kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga tema varasema õpi- või töökogemust ning teha muudatusi või kohandusi õppes, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

(8) Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:

1) õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;

2) õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;

3) õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;

4) kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.

(9) Kõikidele toimetuleku- ja hooldus õppel olevatele õpilastele koostatakse individuaalne õppekava.

(10) Orissaare gümnaasiumi õppekavast lähtuvalt toetatakse õpilaste erivajadusest tingitud õppetööd, et saavutada nõutavad õpitulemused. Võimalikud tugisüsteemid ja õppetöö korraldus on leitavad kooli kodulehelt:

<https://www.oris.edu.ee/et/tugisusteemid> .

§23. Karjääriteenuste korraldus

(1) 8. ja 9. klassis ning 11. ja 12. klassis korraldab klassijuhataja õpilastele koostöös kooli karjääriõpetuse õpetajaga ja Töötukassa karjäärinõustajaga erinevaid nõustamis- ja infotunde.

(2) 8. ja 9. klassis ning 11. ja 12. klassis korraldab klassijuhataja koostöös karjääriõpetuse õpetaja, ettevõtlikku õppe koordinaatori või majandusõpetuse õpetajaga õppeasutusi tutvustavaid infotunde ning õppekäike õppeasutustesse, ettevõtetesse ja õppimisvõimalusi tutvustavatele messidele.

(3) 8. - 12. klassi õpilastele korraldab karjääriõpetuse õpetaja koostöös klassijuhataja ja kokkuleppel kooli juhtkonnaga üks kord aastas töövarjupäeva.

7. peatükk

10. jagu

Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

§24. Hindamine ja klassi lõpetamine, põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamine

1. ÜLDSÄTTED

1.1. Reguleerimisala

(1) Orissaare Gümnaasiumis põhi- ja keskharidust omandavate õpilaste teadmiste ja oskuste, käitumise ja hoolsuse hindamise, õpilaste täiendava töö, järgmisse klassi üleviimise ja klassikursust kordama jätmise alused ja tingimused või kord (edaspidi *hindamise korraldus*).

(2)) Riigieksamitööde hindamine on sätestatud haridusministri 15. detsembri 2015 määrusega nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” (avaldatud RT I 18.12. 2015, 12) ja kooskõlla viidud määruse muudatustega (avaldatud RT I, 14.11.2023, 1) .

1.2. Hindamine

(1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise tagasisidestamise meetod.

1.3. Hindamiselused

- (1) Hindamisel lähtutakse „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest“ ja „Põhikooli riiklikust õppekavast“.
- (2) Hinnetest ja hinnangutest teavitamine toimub kooli kodukorras sätestatud korras.
- (3) Hindamise põhimõtteid ja kooli kodukorda tutvustavad aineõpetajad õpilastele õppeaasta alguses.
- (4) Käitumisele ja hoolsusele hinnangute andmise põhimõtteid tutvustab klassijuhataja õpilastele õppeaasta alguses.
- (5) Õpilastele väljastatakse õppeaasta lõpus paberkandjal klassitunnistus.
- (6) Kooli õppekavas sätestatud hindamine avalikustatakse kooli koduleheküljel.
- (7) Kui õpilasele on vastavalt PGS §18 alusel koostatud individuaalne õppekava, arvestatakse hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

1.4. Hindamise eesmärk:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

1.5. Hindamisest teavitamine

- (1) Kool teavitab õpilast ja tema seaduslikku esindajat hindamise korraldusest koolis ning õpilasele pandud hinnetest ja antud hinnangutest järgmiselt:

- Õpilaste hindamise, järgmise klassi üleviimise ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord Orissaare Gümnaasiumis avaldatakse Orissaare Gümnaasiumi koduleheküljel www.oris.edu.ee
- Õpilastele väljapandud hinnetest teavitatakse 1. - 4. klassi õpilaste lapsevanemaid e- kooli ja õpilaspäeviku kaudu. 5. - 9. klassi õpilaste lapsevanemaid teavitatakse e-kooli ja vajadusel hinnetelehtede kaudu ning gümnaasiumiastmes e-kooli ja vajadusel hinnetelehtede kaudu.
- Õpiraskustega õpilasi ja nende vanemaid teavitab klassijuhataja õpilase hinnetest vähemalt kord kuus.

(2) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

- Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teada saamist, esitades kooli direktorile vastava kirjaliku taotluse koos põhjendustega. Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

2. TEADMISTE JA OSKUSTE HINDAMINE

2.1. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele ja püstitatud eesmärkidele.

(2) Trimestri või kursuse algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad õpitulemused, nende hindamise aja ja vormi nii suuliselt kui ka e-kooli kaudu.

(3) Trimestri või kursuse õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde

(kontrolltööde) aeg kavandatakse kooskõlastatult teiste õppeainete õpetajatega e - kooli kontrolltööde plaanis.

(4) Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse trimestri- ja kursusehinnetena hindeid viiepallisüsteemis vastavalt § 26 p.2.1 lg 6 - 8 sätestatule või rakendatakse direktori käskkirjaga eriolukorras mitteeristavat hindamist (A- arvestatud, MA - mittearvestatud).

(5) 1. ja 2. klassi õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse kõigis õppeainetes hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid ning kokkuvõtvaid kirjalikke hinnanguid saavutatud õpitulemuse kohta, mida väljendatakse punktidega või sõnaliselt. Antud hinnangud kirjeldavad õpilase pingutusi, teadmisi, tegevust tunnis, arengut, saavutusi ja omandatud oskusi erinevates õppeainetes. Hinnangute märkimiseks e-koolis kasutatakse märget “M” - märkamised.

(6) 3. – 6. klassi õpilastel arvestatakse õppeainetes muusika ja kunstiõpetus teadmiste ja oskuste hindamisel suulisi ja kirjalikke hinnanguid, mis kirjeldavad tunnitööd ning õpilaste teadmisi, arengut, saavutusi ja omandatud oskusi koondhindega A – arvestatud, kui õpilane on läbinud võimetekohaselt kooli õppekava ainekavas sätestatud nõudmised. Õpilase koolist lahkumisel jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud teisendatakse viie palli hindedkaalasse vastavalt ainekavas sätestatule.

(7) 3. - 4. klassi õpilastel hinnatakse põhiaineid (eesti keel, matemaatika, loodus- ja inimeseõpetus, inglise keel) viiepallisüsteemis ja loov- ning valikaineid (käeline tegevus (3. kl), töö- ja tehnoloogiaõpetus (4. kl), kehaline kasvatus, majandusõpetus, arvutiõpetus) suuliste ja kirjalike hinnangutega.

(8) Kui suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga «puudulik», «nõrk» või “MA” või on antud sõnaline hinnang, mis vajab täiendavat tööd, on õpilane kohustatud osalema vastava aine konsultatsioonides; kui hinne või hinnang on jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus järele vastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

(9) Järele vastamise ja järeltööde sooritamisel sätestatakse järgmine kord:

- Õpilastel on õigus osaleda konsultatsioonides enne kontrolltööd ja järeltööd, õpiraskustega õpilastele on konsultatsioonid kohustuslikud, kui seda on otsustanud pedagoogilise kollektiivi nõukogu õppetöö tulemusi analüüsides.
- Kui õpilasel on jäänud hinne välja panemata puudumise tõttu, on ta kohustatud sooritama järeltöö 10 õppepäeva jooksul, alates õppetööle ilmumisest, õpetajaga kokkulepitud ajal. Trimestri või kursuse lõpus hinnatakse tegemata töö hindegas "1" ("nõrk).
- Hindele "nõrk" või "puudulik" sooritatud töö järeltöö võib õpilane sooritada pärast konsultatsiooni õpetajaga kokkulepitud ajal 10 õppepäeva jooksul peale hinde e-kooli kandmist.
- Gümnaasiumiõpilasel, kes puudub kursuse mahust rohkem kui 50% ainetundidest, tuleb sooritada kokkuvõttev kontrolltöö antud kursuse lõpus, kui selleks on põhjendatud vajadus.
- Gümnaasiumiõpilasel, kellel jooksva kooliaasta kursustes esineb üksikuid õppeaineid, mida on hinnatud hindegas „puudulik” või „nõrk” vähemalt pooltes antud kursuse hinnetest, tuleb sooritada vastavas õppeaines täiendav õppetöö või koolieksam.

(10) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või maha kirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegas «nõrk».

2.2. Hinded viiepallisüsteemis

(1) Hindega «5» («väga hea») hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi *õpitulemus*), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegas «5», kui õpilane on saanud 90–100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(2) Hindega «4» («hea») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegas «4», kui õpilane on saanud 75–89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(3) Hindega «3» («rahuldav») hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «3», kui õpilane on saanud 50-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(4) Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(5) Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

(6) Hindega «0» («sooritamata») märgitakse e-koolis õpilase puudumise tõttu esitamata või vabastuse tõttu (kehaline kasvatus) sooritamata jäänud töö. Õpilasel on võimalik kümne päeva jooksul pärast tervenemist või kooli naasmist sooritada vastav töö. Kui õpilane ei soorita kümne päeva möödumisel kokkuleppel õpetajaga vastavat tööd, muudetakse hinne «0» hindeks «1».

2.3. Kujundav hindamine

(1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme, õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Lapsevanemat teavitatakse e-kooli kaudu. Orissaare Gümnaasium reageerib juhtumitele, mis on

vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega. Õpilase käitumisele antakse kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid klassijuhataja poolt e-koolis kajastuvate märkamistena ja arenguvestlusel.

(3) Orissaare Gümnaasiumi lapsevanemat teavitab aineõpetaja või klassijuhataja õpilase arengust vastavas õppeaines e-kooli kaudu kord poolaastas. Klassijuhataja teeb põhjalikuma kokkuvõtte õpilase arengust kord aastas toimuval arenguvestlusel. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmäärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

(4) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi või digitaalset portfooliot. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Seda otsustab aineõpetaja.

2.4. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted

(1) Kokkuvõttev hinne on õppeaine trimestri-, kursuse-, aasta- ning kooliastmehinne.

(2) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne või kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(3) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

2.5. Kokkuvõttev hindamine 1.–3. kooliastmel

(1) I – III kooliastmel hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt viiepallisüsteemis trimestri- ja aastahindega (v.a. § 26 p. 2.1. lg 6, 7, 8 sätestatult).

(2) Hinne pannakse välja trimestri lõpul antud õppeperioodi jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel enne kogu õppeperioodi lõppu, arvestades õpilase teadmisi ja oskusi ainekava eesmärkide ja saavutatud tulemuste põhjal.

(3) Õppeaines, mida õpitakse ühe nädala tunniga, otsustab aineõpetaja kokkuvõtva hindamise sageduse ja teavitab sellest õpilasi kooliaasta algul nii suuliselt kui kirjalikult e-kooli kaudu.

(4) 1. klassi õpilasele antakse tagasisidet kaks korda õppeaastas kirjalikult sõnaliste hinnangutena ja 2. klassi õpilase hindamisel kasutatakse trimestri lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Mõlemal juhul hinnatakse vastavalt §26 punkt 2.1. lg 6 sätestatut. Arvestades trimestri või poolaasta lõpul antud sõnaliste hinnangutega antakse enne õppeperioodi lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeperioodi kohta mõlemale klassile, lähtudes õpilase arengust õppeperioodi lõpuks.

(5) Õpilasele, kelle trimestri hinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, õpiabirühmas õppimine jm), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused. Rakendatava meetme kinnitab pedagoogiline kollektiiv hariduslike erivajadustega õpilaste õppekoordinaatori ja õppealajuhataja ettepanekul.

(6) Õpilasele, kellel on arstitõendiga tõestatud püsiv tervisehäire või kehalise kasvatuses trimestrihinne haigestumise tõttu jäänud välja panemata, koostab aineõpetaja, lähtudes kooli ainekavast ja lapse füüsilisest arengust ning tervislikust seisundist, individuaalse õppekava koos individuaalse hindamisjuhendiga.

(7) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aasta hinde väljapanekul antud õppeveerandi vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk».

(8) Aastahinnete alusel otsustab Orissaare Gümnaasiumi õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeaasta lõppu. Erivajadusega õpilase puhul otsustab õppenõukogu, kas õpilane jätkab samas kooliastmes või viiakse järgmisse kooliastmesse, kui talle on rakendatud kooliastmepõhist õpet.

(9) Täiendava õppetöö raames täidab põhikooli õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused.

Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

(10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja HTM-i poolt määratud kuupäevaks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

(11) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta põhikooli õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

(12) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama põhikooli õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne “puudulik”, “nõrk” või “MA” või on antud samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase ja seadusliku esindaja ning kuulab ära nende arvamuse.

(13) Sätestatud tähtaegu kokkuvõtivate hinnete kohta lg 8 ja lg 10 järgi ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused klassi üleviimise või lõpetamise ajas.

2.6. Kokkuvõttev hindamine gümnaasiumiastmel

(1) Gümnaasiumiastmes hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines viie palli süsteemis kokkuvõtvalt kursuse- ja kooliastme hindeg. Kursusehinne pannakse välja kursuse jooksul saadud hinnete alusel. Kooliastmehinne pannakse välja õppeaine 10.–12. klassi kursusehinnete alusel.

(2) Kui kursusehinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse kooliastme hinde väljapanekul antud kursuse vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk».

- (3) Kool võib gümnaasiumiastmes valikkursuste hindamisel kasutada hinnanguid „arvestatud” ja „mittearvestatud”, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.
- (4) Kui gümnaasiumiõpilase läbitud õppeaasta kursusehinnetest on rohkem kui kahes õppeaines hinnatud üle poolte kursustest hindele „puudulik” või „nõrk” või „mittearvestatud”, kustutatakse õpilane kooli nimekirjast.
- (5) Õppeaines, milles riigieksam toimub väljaspool eksamiperioodi, pannakse 12. klassi õpilasele kooliastmehinne välja enne riigieksami toimumist. Teiste õppeainete kooliastmehinded pannakse välja enne õppeperioodi lõppu. Õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.
- (6) Õpilasele, kellel on arstitõendiga tõestatud püsiv tervisehäire või kehalise kasvatuskursusehinne haigestumise tõttu jäänud välja panemata, koostab aineõpetaja, lähtudes kooli ainekavast ja lapse füüsilisest arengust ning tervislikust seisundist individuaalse õppekava.
- (7) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

3. PÕHIKOOI JA GÜMNAASIUMI LÕPETAMISE TINGIMUSED

3.1. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad», kes on kolmandas kooliastmes sooritanud uurimis- või loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatika eksami ning ühe eksami omal valikul.
- (1¹) Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel ja kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib lõikes 1 nimetatud eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, mis on ühitatud B1- või B2-taseme eksamiga.
- (1²) Kui õpilane on sooritanud B2-tasemega ühitatud eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami ja selle alusel on talle väljastatud eesti keele B2-taseme tunnistus, hinnatakse tulemust

hindegas „våga hea”. Kui õpilane sooritas küll eesti keele B2-taseme eksamiga ühitatud eksami, kuid ei sooritanud seda tasemetunnistuse väljastamiseks nõutava tulemusega, arvestatakse põhikooli lõpetamisel eesti keele B1-taseme eksamiga ühitatud ühtse põhikooli lõpueksami tulemust.

Põhikooli ühtsete nõuetega eksamite sooritamine on lõpetamise tingimuseks vastavalt kehtivatele riiklikele regulatsioonidele.

(2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

(3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määrukses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määrukses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määruusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

(4) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

3.2. Gümnaasiumi lõpetamine

(1) Gümnaasiumi lõputunnistus antakse gümnaasiumiõpilasele:

- 1) kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;

2) kes on sooritanud positiivse tulemusega õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele, matemaatika ja võõrkeele (inglise keele) riigieksamid;

3) kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami (sisekaitse suuna õpilastele on koolieksamina kohustuslik sooritada sisekaitse arvestused iga eriala lõpus, mis kokku annavad ühise koolieksami hinde).

4) kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö.

(2) Haridusliku erivajadusega põhikooli õpilasele, kellel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud kooli õppekavas taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus.

(3) Õpilased, kes on gümnaasiumis õppinud eesti keelt teise keelena, õpilased, kes on lõpetanud põhikooli vene või muu õppekeelega koolis või klassis ja on asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumi klassi, ning õpilased, kes on vene või muu õppekeelega gümnaasiumist või gümnaasiumiklassist asunud õppima eesti õppekeelega gümnaasiumisse või gümnaasiumiklassi, võivad valida, kas sooritavad eesti keele või eesti keele teise keelena riigieksami.

8. peatükk

11. jagu

Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

§25. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

- (1) Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö tunnis. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse.
- (2) Aineõpetaja kujundab kooli õppekava alusel välja töökava, mis arvestab klassi omapära ja suundumust, kooli arengusuunda ja eripära, õpilaste vaimseid ja kooli materiaalseid ressursse.
- (3) Töökava koostamine ning rakendamine seab aineõpetajale nii õigused, kui ka vastutuse õpilaste ja nende vanemate ees. Õppetöö planeerimine, sisu, kontrollimine, kogu õppetöö korraldus on üldpädevusi toetav ning suunatud õpilase arengu toetamisele.
- (4) Aineõpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, õpetaja erioskusi, kasutatavat õppekirjandust ja – materjale, õpetajatevahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.
- (5) Aineõpetajate töökavad on vormistatud trimestrite või kursuste kalenderplaanina ja on salvestatud õpetaja tööarvutisse kujul, mis võimaldab kirjalikku taasesitamist vajaduse korral.
- (6) Aineõpetaja töökava struktuuri ja vormi otsustab õpetaja.

9. peatükk

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava kehtestab direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.
- (2) Kooli õppekava koostamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme. Selles töös osaleb kogu kooli personal.
- (3) Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise korra kinnitab kooli direktor.
- (4) Kooli õppekavas reguleerimata vaidlusküsimuste korral lähtutakse PGS ja HTMi määrusega regulatsioonidest, lähtuvalt hetkel kehtivatest õigusaktidest.

Rakendussätted

Orissaare Gümnaasiumi õppekava üldosa on koostatud augustis, 2024. aastal ja rakendub 2024/25 õppeaastal.

Orissaare Gümnaasiumi õppekava üldosa on täiendatud augustis, 2025. aastal ja rakendub 2025/26 õppeaastal.